

ECHO

Świdwina

W numerze:

- IV Międzynarodowy Kongres Azjatycki
- Jubileusz „Echa” na Zamku
- Z historii Świdwina
- Umowy z Chińczykami
- Umowy z Azerami
- Teatralna lekcja w „Trójce”
- „Jedynka” dba o bezpieczeństwo

GAZETA PROMOCYJNA **WYDAWNICTWA ADAM MARSZAŁEK**

2017, nr 207/208

ISSN 1428-2186

NAKLAD 5000 EGZ.

SUKCES IV MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU AZJATYCKIEGO

Prof. Joanna Marszałek-Kawa
otwiera Kongres

Prezes Adam Marszałek

Prezydent Torunia Michał Zaleski
życzy uczestnikom owocnych obrad

Toast za sukces Kongresu wznoszą: prezes KNP prof. Tadeusz Wallas, rektor UMK prof. Andrzej Tretyn,
radca Ambasady ChRL Jian Lin oraz prorektor UMK prof. Wojciech Wysota

IV MIĘDZYNARODOWY KONGRES AZJATYCKI

Jak Jedwabny Szlak zmienia świat

17–19 MAJA 2017 r.
Toruń

Wielkim sukcesem zakończył się organizowany przez Towarzystwo Azji i Pacyfiku – we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Fundacją Wspierania Współpracy Międzynarodowej imienia profesora Czesława Mojsiewicza oraz Wydziałem Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – IV Międzynarodowy Kongres Azjatycki. Tradycja toruńskich spotkań uczonych, biznesmenów i polityków zajmujących się problematyką azjatycką ma już jedenaście lat. Przez ten czas patronat honorowy nad tymi wydarzeniami obejmowali kolejni ministrowie spraw zagranicznych, marszałek województwa kujawsko-pomorskiego **Piotr Calbecki** oraz prezydent miasta Torunia **Michał Zaleski**. Tegoroczna edycja Kongresu została również objęta patronatem ministra nauki i szkolnictwa wyższego.

Tradycyjnie już program IV Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego został wzbogacony wieloma imprezami kulturalnymi: projekcją filmów azjatyckich, nocnym zwiedzaniem zamku krzyżackiego, prezentacją wypieku toruńskich pierników, degustacją nalewek, widowiskiem „Komturia” na zamku krzyżackim czy prezentacją kultury i sztuki Indii i Kurdystanu.

Z roku na rok w konferencjach uczestniczyło coraz więcej uczonych, praktyków oraz dyplomatów. Bazując na dotychczasowym doświadczeniu, podjęliśmy decyzję, aby od 2014 roku nasze spotkania przybrały formę kongresu. Jego głównym punktem pozostaje interdyscyplinarna konferencja naukowa, obejmująca tak zróżnicowane dziedziny wiedzy, jak: politologia, ekonomia, komunikacja, socjologia, antropologia, psychologia, filozofia, kulturoznawstwo, historia i sztuka. Dotychczasowe konferencje gromadziły najlepszych specjalistów z Polski i różnych państw świata, takich jak: Chiny, Rosja,

Turecja, Japonia, Kazachstan, Kirgistan, Azerbejdżan, Francja, Niemcy czy Mongolia.

IV Międzynarodowy Kongres Azjatycki odbył się pod hasłem „Jak Jedwabny Szlak zmienia świat”. Gościem specjalnym Kongresu były Chiny.

Wśród gości honorowych znaleźli się m.in. ambasadorowie: Iraku – **Asaad Abogulal**, Indii – **Ajay Bisaria**, Pakistanu – **Khalid Hussain Memon**, Filipin – **Paticia Ann V. Paez**, Bangladeszu – **Muhammad Mahfuzur Rahman**, KRLD – **Geun Ri**, Uzbekistanu – **Bakhrom Babaev**, **Jian Lin**, także zastępca JE Xu Jiana, ambasadora Chińskiej Republiki Ludowej, **Ziyad Raoof** – pełnomocnik Rządu Regionalnego Kurdystanu w Polsce, **Radosław Flisiuk** – naczelnik Wydziału Chińskiego DPAiP MSZ, **Paweł Cieplak** – naczelnik Wydziału Azji Centralnej DW MSZ, **Denis Yessentayev** – radca ds. ekonomicznych Ambasady Kazachstanu, **Ulvi Bakhshaliyev** – radca Ambasady Republiki Azerbejdżanu, **Cai Lian** – radca ds. kultury Ambasady ChRL w Polsce, **Krzysztof Szumski** – były ambasador w Chińskiej Republice Ludowej, **Przemysław Marzec** – były ambasador Polski w Peru, Boliwii i Ekwadorze, **Maria Krzysztof Byrski** – były ambasador Polski w Indiach, a także **Akmal Saidov** – parlamentarzysta Oliy Majlis, dyrektor Instytutu Praw Człowieka Republiki Uzbekistanu.

Jednocześnie mam nadzieję, że udział w tegorocznych obradach, spotkania towarzyskie oraz wolne chwile spędzone w pięknym Toruniu zachęcą Państwa do udziału w kolejnym, V Kongresie, który tradycyjnie planujemy zorganizować w trzecim tygodniu maja przyszłego roku, tj. w dniach 16–18 maja 2018 roku.

Kierownik naukowy Kongresu,
prof. nadzw. dr hab. Joanna Marszałek-Kawa

Dr Paweł Cieplak, MSZ

Prof. Arkadiusz Zukowski

Prof. Zbigniew Karpus

Prof. Akmal Saidov

Jian Lin, zastępca JE Xu Jiana –
ambasadora ChRL

Ziyad Raoof, pełnomocnik Rządu
Regionalnego Kurdystanu w Polsce

JE Geun Ri, ambasador KRLD

JE Ajay Bisaria – ambasador Indii z Karoliną Targus

Jian Lin, prof. Andrzej Tretyn, prezydent Torunia
Michał Zaleski, wicemarszałek woj. kuj.-pom. Zbigniew
Ostrowski, JE Geun Ri, Kwon Ju Hyok oraz Ziyad Raof

Obiad na dachu restauracji hotelu Nicolaus

JE Krzysztof Szumski, radca-minister Stanisław Czesław Kozłowski,
prof. Robert Jakimowicz, prof. Marian Kowalewski, dr Joanna Kalecińska
i dyrektor Iwona Nadolska-Bartosiak

**IV MIĘDZYNARODOWY
KONGRES AZJATYCKI**
Jak Jedwabny Szlak zmienia świat

Mario Betancourt Lopez, Mangal Kanti Chakma,
Ven Khemachara Bhikkhu

Prezes Li Pengyi

Prof. Joanna Marszałek-Kawa

JE Patricia Ann V. Paez

Prof. Zbigniew Karpus, wicemarszałek
woj. kuj.-pom. Zbigniew Ostrowski

Prof. Joanna Marszałek-Kawa
w trakcie wywiadu dla Telewizji Toruń

Prof. Kazimierz Pierzchała,
dr Adam Marszałek, prof. Bogdan Szulc

Prof. Jerzy Sielski, Halina Marszałek,
Małgorzata Wallas, prof. Grzegorz Piwnicki

Prof. Joanna Marszałek-Kawa,
dr Adam Marszałek, Jacek Beszczyński

Prof. Jerzy Kornas, dyrektor Sylwia Tubielewicz-Olejnik, wicemarszałek Sławomir Kopyś, Bożena Wysota, prof. Wojciech Wysota, prof. Zdzisław Puślecki

Prof. Joanna Marszałek-Kawa, prof. Marek Jackowski,
Halina Marszałek, Mirosława Gajek, Askar Atayev

Prezydent Michał Zaleski, prof. Akmal Saidov,
dr Adam Marszałek, Jian Lin, prof. Teresa Sasińska-Klas,
prof. Magdalena Musiał-Karg, dr Natasza Lubik-Reczek

Występ zespołu Chakra Zu i chińskich artystek

Prof. Leszek Bułiński, prezes Andrzej Ostrowski,
prof. Tadeusz Dmochowski, prof. Iwan Parubchak

IV MIĘDZYNARODOWY KONGRES AZJATYCKI

Jak Jedwabny Szlak zmienia świat

Artem Chorny, prof. Akmal Saidov, dr Adam Marszałek, ks. kanonik Marek Rumiński

Prof. Akmal Saidov, Halina Marszałek, prof. Tadeusz Bodio

Prof. Jacek Knopek, prof. Jarosław Macała, dr Joanna Kalecińska

Rektor Andrzej Tretyn, Joanna Jarkiewicz-Tretyn, Joanna Marszałek-Kawa

Dr Marcei Burdelski, Piotr Gadzinowski

Prof. Małgorzata Pietrasiak, JE Asaad Abogulal, prof. Akmal Saidov

Artem Chorny, prof. Akmal Saidov, Halina Marszałek, Ireneusz Kwiatkowski, Askar Atayev

Marta Wojciechowska, Monika Czeladka

Prof. Piotr Zariczny

Dr Adam Olechowski

Nocny pokaz „Komtura” na zamku krzyżackim w Toruniu

IV MIĘDZYNARODOWY KONGRES AZJATYCKI
Jak Jedwabny Szlak zmienia świat

MARSZ AMAZONEK

W ostatnią sobotę maja odbył się VI Marsz Nordic Walking Amazonek. Udział w nim wzięły cztery zaprzyjaźnione kluby z Białogardu, Kołobrzegu, Koszalina i Szczecina. Gości przywitała **Helena Lech**, przedstawicielka powiatu świdwińskiego. Marsz rozpoczął się po krótkiej rozgrzewce poprowadzonej przez instruktorkę **Małgorzatę Miękczyńską**. Opiekę medyczną zapewniła pielęgniarka **Ewa Zapotoczna**. Uwieńczeniem spotkania były gorący posiłek i zabawa przy muzyce. Imprezę zorganizowano w ramach zadania publicznego pt. „Daj szansę zdrowiu”, finansowanego przez Zarząd Powiatu w Świdwinie. Sz.G.

TEATRALNA LEKCJA W „TRÓJCE”

Teatr to miejsce, w którym możemy „podglądać” życie innych ludzi, angażując się w nie tylko „na chwilę” i ze świadomością, że to nieprawda. Wszystko zależy od kostiumów, scenografii i rekwizytów, które czasem bardzo sprawnie oszukują nasze oko. O sile ich „przemawiania” mogli przekonać się uczniowie klas 4–6, którzy w ubiegłym tygodniu wzięli udział w zajęciach organizowanych przez Teatr Polski ze Szczecina. Lekcję prowadzili aktorzy **Małgorzata Iwańska** i **Leszek Zalewski**. Uczniowie, a nawet nauczyciele ze zdumieniem oglądali „przemianę” swoich kolegów i koleżanek. Okazało się, że szaty nie tylko zdobią, ale i „opowiadają” historię dawnych czasów. Wkładając kostium, posługując się rekwizytami i charakterystyką, uczniowie naprawdę stawali się granymi przez siebie postaciami. I chociaż trwało to krótko, było naprawdę ciekawym przeżyciem. Cytując słowa z pewnego przedstawienia: „Teatr uczy nas żyć, a życie nas uczy udawać”. Dzieci to wymagająca publiczność. Nasi uczniowie z tego spotkania wynieśli pożyteczną lekcję. Katarzyna Kupiec

PLASTYCZNE TALENTY W ZAMKU

W Świdwińskim Ośrodku Kultury odbył się finał Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Zespołów Plastycznych Dzieci i Młodzieży. W przeglądzie udział wzięło 134 wykonawców. Tematem wiodącym tegorocznego konkursu była „Pocztówka z mojej miejscowości”. Wśród osób wyróżnionych przez jury w składzie: **Marek Żak**, **Barbara Radzikowska** i **Joanna Zdanowicz-Nowicka** znaleźli się również świdwinianie: **Nadia Michalek**, **Karol Kobus** i **Maja Nowicka**. Wyróżnienia otrzymali również **Izabela Papis** i **Eliza Zawojska** z Połczyna-Zdroju. Tytułem Talent Roku uhonorowana została **Maja Nowicka** ze Świdwina. I.N.-B.

POKAZ NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO PROWINCJI HUBEI

Wykładowcy i studenci działającej w toruńskim Collegium Jagiellońskim Klasy Instytutu Konfucjusza byli organizatorami imprezy, w trakcie której zaprezentowano kaligrafię oraz proces tworzenia tradycyjnych chińskich wyrobów, takich jak: tkaniny, figurki z modeliny mącznej, wycinanki, a także chińskie rzeźby. Chińscy mistrzowie i rzemieślnicy z prowincji Hubei demonstrowali swe umiejętności licznie przybyłym widzom, wśród których byli m.in.: przewodniczący delegacji z prowincji Hubei **He Jiangang**, prof. **Grzegorz Górski**, wiceprzewodniczący Rady Miasta Torunia **Michał Jakubaszek**, radny Miasta Torunia dr **Ludwik Szuba**, dr **Marceli Burdelski** oraz prezes Marszałek Publishing Group dr **Adam Marszałek**. K.G.

O PRZYSZŁOŚCI SZANGHAJSKIEJ ORGANIZACJI WSPÓŁPRACY ZŁOTY MEDAL WIKTORII

Przy okazji IV Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego Redakcja „Nowej Polityki Wschodniej” zaprosiła badaczy do dyskusji nad przyszłością Szanghajskej Organizacji Współpracy. Spotkanie zainteresowało gości z Bakijskiego Uniwersytetu Słowiańskiego – rektora **Rafiga Novruzova** i **Ludmilę Tali-bową**. W debacie uczestniczyli: prof. **Adam Hołub** z Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu, **Aleksandra Koziol** z Uniwersytetu Jagiellońskiego, **Marek Borys** z Akademii Sztuki Wojennej, **Vitaliy Yarmolenko** z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr **Patryk Wawrzyński** z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Redakcję NPW reprezentowała redaktor naczelna czasopisma prof. **Joanna Marszałek-Kawa**. P.W.

sandra Koziol z Uniwersytetu Jagiellońskiego, **Marek Borys** z Akademii Sztuki Wojennej, **Vitaliy Yarmolenko** z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr **Patryk Wawrzyński** z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Redakcję NPW reprezentowała redaktor naczelna czasopisma prof. **Joanna Marszałek-Kawa**. P.W.

JESTEŚMY EUROPEJCZYKAMI

Zgodnie z tegoroczną inicjatywą pn. „Jesteśmy Europejczykami” w kwietniu nasze przedszkole zorganizowało trzy narodowe dni: niemiecki, holenderski i francuski. Jako pierwsza wystąpiła grupa „Smerfy”, która zaprezentowała kulturę i historię Niemiec. W programie znalazły się wierszyki, piosenki, tańce oraz prezentacja multimedialna. Od strony językowej grupę wsparła nauczycielka języka niemieckiego **Marlena Jankowska**. Na koniec wszystkie dzieci otrzymały żelki

Haribo i kolorowanki z symbolami Niemiec. Kolejna grupa – „Biedronki” – przedstawiła Holandię. Program obejmował te same co u „Smerfów” wystąpienia, inne jednak były upominki: dzieci otrzymały wiatraki i tulipany, mogły też skosztować sera gouda. Jako ostatnia wystąpiła grupa „Jagódki”, która dzień przed swoim występem zaprosiła wszystkie dzieci do obejrzenia prezentacji multimedialnej na temat Francji przygotowanej przez nauczycielkę języka francuskiego **Danutę Kłasińską-Samiczak**. Po projekcji odbył się quiz na temat Francji z drobnymi nagrodami. Podczas właściwego występu „Jagódki” zaśpiewały piosenkę w języku francuskim, zatańczyły menueta oraz zaprezentowały mały pokaz mody. Na zakończenie wszystkie grupy otrzymały kolorowanki i pyszne francuskie ciastka. Dziękujemy wszystkim rodzicom za zaangażowanie i pomoc w organizacji spotkań.

Monika Szydłowska, Joanna Zimny

SUKCES ŚWIDWIŃSKIEJ SZTAFETY

Duży sukces odniosła drużyna Publicznego Gimnazjum nr 1 w Świdwinie, która zajęła czwarte miejsce w Mistrzostwach Polski w Sztafetowych Biegach Przelajowych. Opiekę nad drużyną sprawuje **Jarosław Król**.

Mateusz Kaczor, Nikodem Borny, Błażej Rusek, Bartosz Tatys, Szymon Siwek, Jakub Kowalewski, Kamil Piotrowski, Kamil Włodarczyk, Filip Kurlapski, Krzysztof Matyjasek, Adrian Mamak, Tomasz Jędrasiak, Jarosław Król.

J.K.

Wielkim sukcesem zakończył się start zawodników Klubu Sportów Walki Spartakus ze Świdwina w turnieju Polish Fighter Kids 2, który odbył się 22 kwietnia br. w Szczecinie. Złoty medal w kategorii kick light w wadze 50 kg wywalczyła **Wiktoria Ciula**. Drugie miejsce w wadze 47 kg zajął **Oskar Bogacz**, natomiast **Alan Przybylski** zakończył swój start zdobyciem brązowego medalu w wadze 57 kg. Trenujący świdwińskich zawodników **Radosław Pawłowski** podkreślił dużą rolę dyrektora SP nr 2 **Magdaleny Bujakowskiej** we współtworzeniu sukcesów jego zawodników. K.L.

Z REKTORAMI W TELEWIZJI

Z inicjatywy dyrektora bydgoskiego oddziału TVP3 **Anny Raczyńskiej** zrealizowana została – we współpracy z Wydawnictwem Adam Marszałek – audycja telewizyjna poświęcona współpracy polsko-azjatyckiej, a w szczególności polsko-chińskiej. Prowadząca program **Klub Kultura Paulina Rubczak** zaprosiła do udziału w nim prorektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prof. **Wojciecha Wysotę**, prorektora Bakijskiego Uniwersytetu Słowiańskiego prof. **Rafiga Novruzova** oraz prezesa Towarzystwa Azji i Pacyfiku dr. **Adama Marszałka**. Program był trzykrotnie emitowany na antenie TVP i cieszył się dużą oglądalnością.

P.J.

KOLACJA W CIECHOCINKU ZWIĄZEK POWIATÓW W KOŁOBRZEGU

Z kilkudniową wizytą w Toruniu przebywał wybitny dyplomata, deputowany i uczyony prof. **Akmal Saidov**. Pan Profesor wziął udział w IV Międzynarodowym Kongresie Azjatyckim, w którego trakcie wygłosił referaty na sesji plenarnej i jednym z paneli tematycznych. Z prof. **Joanną Marszałek-Kawą** omówił także szczegóły projektu wydawniczego, którego celem jest prezentacja polskiej konstytucji w państwach azjatyckich. Na zakończenie pobytu Pana Profesora w Polsce prezes **Adam Marszałek** wydał na jego cześć kolację, w której uczestniczyły także dyrektor **Krystyna Zaleska** i prezes **Halina Marszałek**. D.K.

SEMINARIUM O HANDLU I INWESTYCJACH MIĘDZYNARODOWYCH

Już po raz czwarty redakcja „Polish Political Science Yearbook” gościła w toruńskiej Galerii 44 uczestników seminarium naukowego. Tym razem spotkanie towarzyszyło IV Międzynarodowemu Kongresowi Azjatyckiemu oraz poświęcone było polityce handlu i inwestycji międzynarodowych. W dyskusji uczestniczyli cenieni badacze, m.in. profesor **Zdzisław Puślecki** czy profesor **Maciej Walkowski** z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, jak i młodzi polscy naukowcy. Organizatorów reprezentowali redaktor naczelna PPSY prof. **Joanna Marszałek-Kawa**, a także redaktor zarządzający dr **Patryk Wawrzyński**. P.W.

W Kołobrzegu odbyła się XXII sesja Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. W czasie jej trwania ogłoszono wyniki „Ogólnopolskiego Rankingu Gmin i Powiatów za rok 2016”.

Po raz piątą z rzędu w kategorii powiatów do 60 tys. mieszkańców wśród laureatów, tym razem na najwyższym (z woj. zachodniopomorskiego), czwartym miejscu, znalazł się powiat świdwiński. W imieniu starosty świdwińskiego **Mirosława Majki** nagrodę odebrał naczelnik Wydziału Promocji **Krzysztof Kowalewski**.

W uroczystości wręczania pucharów i dyplomów uczestniczyli: prof. **Cezary Kochalski**, doradca Prezydenta RP, **Józef Zych**, były marszałek Sejmu, posłowie – **Jacek Protas**, **Stanisław Gawłowski** i **Kazimierz Kotowski**, a także **Krzysztof Olkowicz**, zastępca rzeczownika praw obywatelskich. Listy do uczestników wydarzenia skierowali marszałek Sejmu **Marek Kuchciński** oraz minister zdrowia **Konstanty Radziwiłł**. K.L.

ZUZANNA I MARIANNA MISTRZYNIAMI POLSZCZYZNY

Już po raz dwunasty w Warszawie, w Pałacu Staszica – siedzibie Polskiej Akademii Nauk, odbyło się uroczyste rozdanie nagród laureatom Ogólnopolskiego Konkursu Polonistycznego „Z poprawną polszczyzną na co dzień”. Wśród dziesiątki nagrodzonych z każdego rocznika po raz piątą z rzędu znalazła się **Zuzanna Kawa**, która drugi raz okazała się najlepsza w Polsce wśród rówieśników (klasy piąte). **Marianna Kawa**, która w zeszłym roku wygrała wśród pierwszoklasistów, tym razem w kategorii uczniów klas drugich zajęła drugie miejsce.

Gratulacje swoim uczniom składał obecny na uroczystości dyrektor Społecznej Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia „Edukacja” z Torunia – **Grzegorz Sieniawski**. Wśród zwycięzców XI Ogólnopolskiego Konkursu Polonistycznego „Z ortografią na co dzień” znalazła się uczennica klasy piątej tej szkoły – **Zuzanna Szydłowska**. Kilku innych uczniów tej szkoły także znalazło się w gronie laureatów. D.K.

W JEDYNCE DBAJĄ O BEZPIECZEŃSTWO

We wtorek 9 maja 2017 roku w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 w Świdwinie odbyły się miejskie eliminacje XL Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym. W konkursie wzięły udział trzy czteroosobowe (dwie dziewczynki i dwóch chłopców) drużyny ze świdwińskich szkół podstawowych. Podczas zawodów uczniowie rozwiązywali testy ze znajomości przepisów ruchu drogowego oraz zmagali się na rowerowym torze przeszkód. Drużyna z „Jedynki” w składzie: **Amelia Chmielewska** (uczenica klasy 5b), **Julia Kotowska**, **Igor Mariak** oraz **Filip Kwidziński** (uczniowie klasy 6a) zajęła I miejsce.

Na fotografii prezentujemy zwycięską drużynę wraz z opiekunami

W eliminacjach powiatowych Turnieju, które odbyły się 10 maja 2017 roku, wzięły udział cztery drużyny ze szkół podstawowych i trzyosobowe zespoły z czterech gimnazjów powiatu świdwińskiego. I tym razem również „Jedynka” okazała się najlepsza. W kategorii szkół podstawowych wywalczyła I miejsce. Indywidualnie I miejsce zdobył **Filip Kwidziński**, II – **Igor Mariak**, a III – **Julia Kotowska**. Podczas uroczystego zakończenia Turnieju, którego organizatorami byli Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie, zawodnicy otrzymali okolicznościowy puchar, dyplom i nagrody rzeczowe.

Finał wojewódzki XL Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym odbył się 18 maja 2017 roku na terenie gimnazjum w Przelewicach. W eliminacjach wojewódzkich wzięły udział 22 drużyny. Zawodnicy rozwiązywali testy wiedzy z przepisów ruchu drogowego, sprawdzali swoje umiejętności z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej, a także mierzyli się z miasteczkiem ruchu drogowego i prezentowali swoje umiejętności, pokonując rowerowy tor przeszkód. Nasza drużyna, która reprezentowała powiat świdwiński, zajęła X miejsce. Najlepszym zawodnikiem okazał się **Filip Kwidziński**, który zajął indywidualnie VII miejsce.

Jarosław Pawelec

ŚWIDWIN NAJLEPSZY

Adepci Świdwińskiej Szkołki Ekologiczno-Wędkarskiej w składzie: **Konrad Dembiński**, **Jakub Klimczak** i **Bartłomiej Czerniak** (kategoria „Gimnazjum”) reprezentowali Okręg PZW Koszalin podczas zorganizowanej w Gdańsku XXIII Okręgowej Olimpiady Młodzieży w Sportach Wędkarskich z udziałem drużyn Okręgów PZW Strefy Północnej.

Pierwszą konkurencją były zawody spławikowe, w których Bartek zajął II miejsce, a Kuba – IV, co w klasyfikacji końcowej świdwińskiej drużynie dało II miejsce. Po zakończeniu tej części zmagania oficjalnego otwarcia XXIII Olimpiady Młodzieży dokonali **Stanisław Lisak**, prezes ZO PZW w Gdańsku, i **Sylwester Ostapiak**, wiceprezes ZO PZW.

W kolejnej konkurencji – teście wiedzy ekologiczno-wędkarskiej – Bartek zajął III miejsce, Kuba – IV, a Konrad – V, natomiast drużyna uplasowała się na II pozycji, co pozwoliło świdwinianom przesunąć się na I miejsce w klasyfikacji końcowej. W teście sprawnościowym zwyciężył Bartek, Konrad zajął VII, a Kuba IX miejsce. W trójboju rzutowym Bartek był drugi, Kuba – piąty, a Konrad – dwunasty, natomiast drużyna zajęła II miejsce. W klasyfikacji końcowej na najwyższym stopniu podium stanął Bartek, tuż za nim uplasował się Kuba, a Konrad zajął VIII miejsce na 26 zawodników startujących w tej kategorii wiekowej. Drużyna utrzymała I pozycję. Zawody zakończyło ognisko integracyjne.

P.K.

PROFESOR WŚRÓD PIERNIKÓW

W czasie pobytu w Toruniu wybitny polski uczony prof. **Bogdan Szulc** w towarzystwie znakomitego pływaka **Oskara Zimowskiego** odwiedził sklep firmowy „Kopernik”, o którego szerokim asortymencie opowiadała **Mariola Pawłowska**.

K.G.

PREZESI W LITERATCE

O polsko-chińskiej współpracy wydawniczej w warszawskiej kawiarni Literatka rozmawiali prezesi **Adam Marszałek** i **Marek Wawrzkiwicz**. W spotkaniu uczestniczył również **Janek Miao**.

K.T.

UMOWY Z BSU

W przededniu otwarcia IV Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego odbyły się rozmowy prowadzone przez Wydawnictwo Adam Marszałek, Centrum Badań Wschodnich i Time Marszałek Group z partnerami zagranicznymi dotyczące zacieśnienia współpracy między instytucjami. Wiele z nich przyniosło konkretne efekty, np. rozmowy z BSU – w ich wyniku profesor **Rafiq Novruzov**, prorektor Bakijskiego Uniwersytetu Słowiańskiego, i profesor **Joanna Marszałek-Kawa**, prezes Wydawnictwa Adam Marszałek, podpisali umowy o współpracy naukowej i wydawniczej.

I.N-B.

„ECHO” ŚWIĘTUJE JUBILEUSZ 20-LECIA

Na początku maja na świdwińskim zamku odbyła się piękna uroczystość podsumowująca 20-lecie istnienia „Echa Świdwina”. Z tej okazji ukazał się jubileuszowy numer czasopisma zawierający życzenia od wielu zaprzyjaźnionych z Wydawnictwem osób. W zamku przygotowano również wystawę z archiwalnymi numerami gazety.

W Jubileuszu uczestniczyli: władze miasta, gminy, powiatu, dyrektorzy świdwińskich szkół, instytucji, współpracownicy, przedstawiciele Wydawnictwa oraz wielu zaproszonych gości. Redaktor naczelna **Elżbieta Wielgosz**

przypomniała historię „Echa” i opowiedziała o jego terażniejszości. Prezes **Adam Marszałek** dodał, że czasopismo nie ściga się z innymi mediami na aktualności, ale stanowi raczej kronikę wydarzeń z życia Świdwina oraz Wydawnictwa. Przemawiający podziękowali wszystkim, którzy pomagali tworzyć gazetę przez 20 lat. Twórcy „Echa” odebrali wiele życzeń na kolejne lata owocnej pracy m.in. od delegacji władz miasta z burmistrzem **Janem Owsiakiem** na czele, byłego posła **Stanisława Wziątka**, przewodniczącej Rady Powiatu **Danuty Malitowskiej** i wielu innych.

Gratulacje dla wydawcy składają władze Świdwina

Andrzej Muchorowski

Stanisław Wziątek

Danuta Malitowska

Zbigniew Grochowski

Burmistrz **Jan Owsiak** składa gratulacje **Elżbiecie Wielgosz**.

Dyrektor **Bolesław Kurek** składa życzenia Panu Prezesowi.

Prezes w towarzystwie pań dyrektor świdwińskich szkół: **Izabelli Starzyńskiej**, **Barbary Pelki**, **Magdaleny Bukajowskiej** oraz **Anny Mareckiej** i **Elżbiety Wielgosz**.

Anna Marecka

Monika Fabianiak

Stanisław Wziątek w towarzystwie **Danuty Malitowskiej** oraz **Teresy Walkowskiej**.

Uroczystość zakończył minirecital **Marty Kruczkowskiej**, której akompaniował na gitarze **Jakub Szuba**. E.W.

JUBILEUSZ GWIAZDY ROZWIJAMY WSPÓŁPRACĘ WYDAWNICZĄ Z CHINAMI

W warszawskim Teatrze Polskim odbył się piękny Jubileusz Gwiazdy polskiego kina i teatru **Grażyny Barszczewskiej**. W pierwszej części zaprezentowano przygotowany według jej scenariusza spektakl *Niezatańczone tango*. Został on oparty na prozie **Wiesława Myśliwskiego**. W spektaklu reżyserowanym przez **Leszka Bzdyla** partnerował jej **Grzegorz Łoś**. Dyrektor Teatru Polskiego **Andrzej Seweryn** zaprezentował zebranym życiorys oraz dokonania **Grażyny Barszczewskiej**. Wicepremier, minister kultury **Piotr Gliński** oraz marszałek Województwa Mazowieckiego **Adam Struzik** wyróżnili Aktorkę odznaczeniami.

Wśród gości była uwieczniona z **Mężem** **Grażyny Barszczewskiej** oraz znanym aktorem **Maciejem Damięckim** prezes **Halina Marszałek**.

Z.E.

ROZMOWY O DRUGIEJ EMIGRACJI

O założeniach serii wydawniczej poświęconej **Drugiej Wielkiej Emigracji** rozmawiali dr **Zbigniew Girzyński**, wiceprezydent Torunia **Zbigniew Rasielewski** oraz redaktor prowadzący **Kuba Łączkowski**. W najbliższym czasie ukaże się pierwszy tom z tej serii zatytułowany *Depozyt Niepodległości. Rada Narodowa Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie (1939–1991)*. Jego redaktorami będą **Zbigniew Girzyński** i **Paweł Ziętara**.

Generalny menadżer Time Marszałek Group dr **Adam Marszałek** oraz wiceprezes Stowarzyszenia Wydawców Chińskich **Li Pengyi** podpisali pięcioletnią umowę przewidującą wydanie w Polsce 50 książek wydawnictwa Foreign Language Teaching and Research Publishing. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele chińskiego wy-

dawnictwa: **An Yuguang**, **Shao Lei**, **Li Yanan**, a także profesorowie: **Jerzy Sielski**, **Marceli Burdelski**, **Akmal Saidov**, **Grzegorz Piwnicki**, prezesi **Halina Marszałek** i **Ireneusz Kwiatkowski**, dyrektor Wydawnictwa **Adam Marszałek** **Iwona Nadolska-Bartosiak** oraz dyrektor biura TMG **Karolina Targus**. I.K.

AZERBEJDŻAŃSKI BANKIET

Z okazji 99. rocznicy powstania Republiki Azerbejdżanu ambasador tego kraju w Polsce **JE Hasan Hasanov** wydał w warszawskim hotelu Regent uroczysty bankiet.

JE ambasador **Hasan Hasanov** w towarzystwie swego zastępcy **Ulvi Bakhshaliyeva** oraz prezesa dr. **Adama Marszałka**.

Wśród gości byli m.in. ambasadorowie: Uzbekistanu – **Bakhrom Babaev**, Białorusi – **Aleksandr Averyanov**, Kuby – **Jorge Marti Martinez**, a także **Murat Zhakypbekov** – chargé d'affaires Kazachstanu. K.L. K.T.

PREZES LIDEREM KOMUNIJNE SPOTKANIA W TORUNIU

W trakcie IV Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego prezes WHY Media Group **Beata Sekuła** nadała prezesowi Marszałek Publishing Group dr. **Adamowi Marszałkowi** tytuł „**Lider z powołania**”.

Do restauracji Piano zaprosił swych gości po uroczystości w kościele **Maks K.G. Jarmoszewicz**. W spotkaniu oprócz rodziców, dziadków i rodziców chrzestnych uczestniczyło wiele zaprzyjaźnionych z rodziną osób. H.M.

WIZYTA PROFESORA WALKOWSKIEGO

Przy okazji udziału w organizowanym przez Wydawnictwo Adam Marszałek seminarium „Polish Political Science Yearbook” zatytułowanym *Politics of International Trade and Investments* prodziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM prof. **Maciej Walkowski** omówił z prof. **Joanną Marszałek-Kawą** oraz dyrektorką **Iwoną Nadolską-Bartosiak** plan współpracy na 2017 rok. W ostatnim czasie nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek ukazała się praca zbiorowa zatytułowana *Nowa pozycja Chin w zmieniającym się świecie. Polityka-Ekonomia-Społeczeństwo*, której redaktorami naukowymi byli **Joanna Marszałek-Kawa**, **Andrzej Stelmach** i **Maciej Walkowski**. Sz.G.

I KARBÓWKU

Michał Bartosiak świętował w położonej wśród lasów osadzie Karbówko. Wśród wielu atrakcji były m.in. przejażdżki dorożką ciągniętą przez piękne konie fryzjskie. Z tej okazji skorzystali: **Zuzia, Marianka, Michał i Nikodem**. I.N.-B.

CZYTAJĄ „ECHO ŚWIDWINA”

Robert Kościecha,
trener KS Get Well Toruń

Teresa Tomys,
poetka, Września

Irena Kiszkiel,
Floryda, USA

gen. Marian Dering,
Bydgoszcz

CIECHOCIŃSKA KOLACJA Z LONDYŃCZYKAMI CONSILIERE PROFESOREM

W słynnej ciechocińskiej restauracji hotelu Willa Park na kolacji zorganizowanej przez wybitnego uczonego prof. **Leszka Bulińskiego** o polsko-angielskiej współpracy po Brexicie rozmawiali **Halina Marszałek**, **Aleksandra Dedońska-Szulc** oraz absolwenci jednego z najlepszych na świecie uniwersytetów – London School of Economics – **Agnieszka i Tomasz Bulińscy**. Uczestniczący w dyskusji dr Adam Marszałek wyraził uznanie dla dotychczasowych osiągnięć polskich londyńczyków, którzy po ukończeniu edukacji, mimo młodego wieku, pełnią już ważne funkcje w prestiżowych angielskich firmach. H.M.

Współpracujący od ponad 20 lat z Wydawnictwem Adam Marszałek ksiądz kanonik **Kazimierz Pierchala**, autor kilkunastu monografii opublikowanych w naszej oficynie, uzyskał na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim tytuł doktora habilitowanego. Ksiądz Profesor zapowiedział swój udział w IV Międzynarodowym Kongresie Azjatyckim, w którego trakcie wygłosi wykład zatytułowany *Meandry religii w Państwie Środka*. K.T.

SILNA GRUPA UKRAIŃSKA NA IV KONGRESIE

Zacieśnia się współpraca Wydawnictwa Adam Marszałek z ukraińskimi partnerami. Świadczy o tym udział w Kongresie Azjatyckim delegacji, którą tworzyli: **Sergiej Basarab** – delegat regionów Ukrainy do Rady Europy, prof. **Vasyl Marchuk** – prorektor Uniwersytetu w Iwano-Frankiwsku, dr **Vasyl Gladiv** – wiceprzewodniczący Rady Obwodowej w Iwano-Frankiwsku. Towarzyszyli im byli dyplomata **Mieczysław Łapanowski**. P.J.

PREZES, DYREKTOR I DZIEKAN

O możliwościach współpracy Wydawnictwa Adam Marszałek z Tourism College of Beijing Union University rozmawiali w obecności **He Juan** – dyrektor Wydziału Edukacji Ambasady ChRL prezes dr **Adam Marszałek** z prof. **Yan Xuyang**. H.W.

KOLACJA NA CZĘŚĆ AZERBEJDŹAŃSKICH UCZONYCH

W wyniku rozmów przeprowadzonych w Toruniu prof. **Rafiq Novruzov**, prorektor Bakijskiego Uniwersytetu Słowiańskiego (BSU), i prof. **Joanna Marszałek-Kawa**, dyrektor Centrum Badań Wschodnich, podpisali umowę o współwydawaniu kwartalnika „Nowa Polityka Wschodnia” oraz list intencyjny dotyczący współpracy naukowej obu instytucji. Po zakończonych rozmowach prezes **Adam Marszałek** wydał na cześć Pana Prorektora i towarzyszącej mu **Ludmily Talibovej**, dyrektor Centrum Języka i Kultury Polskiej BSU, uroczystą kolację, w której uczestniczyli profesorowie: **Jerzy Kornaś**, **Zbigniew Karpus**, **Andrzej Radziwiński**, **Zdzisław Puślecki**, **Joanna Marszałek-Kawa** oraz panie **Halina Marszałek** i **Mirosława Gajek**. Z.K.

SPOTKANIE PRZYJACIÓŁ

W siedzibie należącego do Parafii Katedralnej św. św. Janów Międzynarodowego Centrum Kultury odbyło się spotkanie Przyjaciół księdza prałata **Marka Rumińskiego**. W jego trakcie rozmawiano o toruńskiej kulturze oraz wielkim dziele renowacji katedry św. św. Janów, która dzięki środkom Ministerstwa Kultury, Miasta Torunia oraz wielkiemu zaangażowaniu księdza prałata Marka Rumińskiego odzyskała swój wspaniały blask. M.K.

Z historii miasta i ziemi świdwińskiej

W wielu naszych domach trafiamy na materialne ślady ich poprzednich mieszkańców. Stary zegar, młynek do kawy, moździerz... Czasami są to znalezione na poddaszach książki, stare fotografie, dokumenty.

Żyli tu od wieków, wojna i politycy zgotowali im i nam okrutny los. Zdobywcy i napływający Polacy zachowywali się różnie. Obok zbrodni, gwałtów i szabrownictwa zdarzały się historie budujące wiarę w człowieka. Czasami to człowieczeństwo ukazywało się w najmniej spodziewanych momentach, w zwykłych ludzkich gestach. Znam wiele takich historii, czasami niby drobnych, ale tak ważnych w tych nieludzkich czasach.

Mały Klaus Klitzkie, przechodząc z matką przez rynek, zawsze dostawał jabłko od Rosjanki kierującej ruchem wojskowych pojazdów. Młoda czerwonoarmistka i mały Niemiec. On pamięta to do dziś. Rodzina polska ze Wschodu zasiedlająca gospodarstwo rolne tuż przed Bożym Narodzeniem zaprasza niemieckich gospodarzy do stołu i wspólnego obchodzenia Świąt. W tej samej wiosce inni wyganiają w tę Świętą Noc dotychczasowych właścicieli z dziećmi do obory. Dzisiaj historia rodziny Leistikowów – Franza i Emmy z domu Kreuger. Gospodarzyli na Świdwinku (Neuschivelbein). Franz prawdopodobnie poległ na wojnie, Emma z dziećmi pozostała na gospodarstwie. Gdy zbliżał się front, dwójkę dzieci (Dietricha i Giselę) zdołała odebrać za Odrę. Pozostała ze starszą córką Gertrudą. Historię rodziny spisała Heidrun Reimers w styczniu 2008 roku.

GERTRUDA

Na początku ofensywy zimowej Armii Czerwonej coraz więcej uciekinierów, przede wszystkim z Prus Wschodnich, ciągnęło szosą od Kluczskowa. Coraz częściej rodziny uchodźców spędzały nocę u Leistikowów i innych gospodarzy w okolicy. Krewni i sąsiedzi spekulowali z niepokojem, „czy Rusek przyjdzie także do nas”.

Codziennie komunikaty Wehrmachtu nie pomagały w podjęciu trudnej decyzji, czy i my również mamy przygotowywać się do ucieczki. Któregoś wieczoru pod koniec stycznia matka Gertrudy, Emma Leistikow, przyprowadziła z miasta jeszcze jedną wschodniopruską rodzinę z koniem, wozem i ocalałym dobytkiem. Mieszkała u Leistikowów przez wiele dni, bo drogi były zupełnie zapchane. Polubiliśmy ich bardzo i rozstawaliśmy się z nimi z żalem. W trzy tygodnie później przyszedł od nich list z Holstein. Dziękowali za gościnę i okazaną pomoc. Emma, która nie zdecydowała się na wspólną ucieczkę,

bolewała, że nie wysłała Gertrudy z nimi.

W lutym oznaki zbliżającego się frontu były coraz widoczniejsze. Nie było już gazet, poczta przychodziła tylko dwa razy w tygodniu, prąd był często wyłączany. Konfirmanci (wśród nich Fritz Krueger i Alice Redet) mieli swoją uroczystość nie – jak tradycja nakazuje – w Niedzielę Palmową, lecz pod koniec lutego. Mimo wszystko Emma, jej brat Max Krueger i sąsiedzi nie zdecydowali się uciekać, pozostali w domu. Emma zdała sobie sprawę, że przez Odrę wozem już się nie przeprawi, zaś ucieczki jedynie z bagażami ręcznymi przez Świnoujście czy port Kołobrzeg nie mogła sobie wyobrazić. Emma wiedziała, że Dieter dotarł do wschodniej Fryzji i raczej jest bezpieczny. Miała nadzieję, że Gizela jest z Reimersami w drodze do Westfalii, tak jak planowali. Zresztą wierzyła w Boską Opiekę.

Działania wojenne 3–5 marca 1945 roku

Rosjanie zajęli Świdwin w sobotę 3 marca 1945 roku. Dopiero 5 marca doszło do ciężkich walk. Odcięci żołnierze niemieccy z południowego wschodu usiłowali przełamać pod Świdwinem nieprzyjacielską linię walki. Przed domem Leistikowów, pod kasztanem, stał czołg. Drugi na pobliskiej drodze, obok mieszkań robotników przymusowych. Nasi ostrzeliwali miasto. Rosjanie oddawali salwy w naszym kierunku. Paliło się niemal w każdej zagrodzie, gospodarstwo Raddatz spaliło się całkowicie. Posiadłości Leistikowów strzelanina nie wyrządziła szkód.

W trakcie tych działań Gertruda schroniła się u Mallwitzów, z dala od szosy. Po chwili przybyła tam również Emma z wieścią, że jeśli uda się przełamać okrążenie, niemieccy żołnierze zabiorą ich z sobą, dlatego trzeba być przygotowanym.

Prof. Gustaw Lingelbach,
który ukrywał Gertrudę (stoi drugi od lewej)

Gertruda, korzystając z dłuższej przerwy w walce, wróciła do domu (wyjście z okrążenia nie powiodło się), dom był pełen rannych żołnierzy niemieckich; w jej łóżku, w jadalni, wszędzie. Na zewnątrz, w dzieży i przed nią, położono zabitych żołnierzy niemieckich. Na podwórzu

niektórzy wojacy próbowali ugotować coś w miednicy.

Dom rodziny Leistikowów
na Świdwinku (Neuschivelbein)

Żołnierze wywarli na Gertrudzie wrażenie zmęczonych i zrezygnowanych. Jakis ciężko ranny prosił ją, by mógł potrzymać jej rękę, inny wołał ciągle: „Obym nigdy nie dotknął czołgu!”.

Niektórzy żołnierze, po odpoczynku, postanowili na własną rękę przejść linię frontu. Na prośbę Emmy wzięli ze sobą Gertrudę. Krążyli cały dzień po okolicy, ciągle chroniąc się przed żołnierzami rosyjskimi; chowali się w bunkrach i opustoszałych zagrodach oraz organizowali sobie coś do jedzenia. W lesie bukowym usłyszeli za sobą rosyjskie okrzyki. Grupa 15 mężczyzn pobiegła do kotliny, gdzie rosły jodły. Rozległy się strzały. Gertruda i jeden żołnierz rzucili się pod pierwsze drzewa. Rosjanie przebiegli obok i ich nie zauważyli. Wystrzelali większość żołnierzy. We dwoje błąkali się dalej, kilku ocalałych dołączyło do nich.

W jakimś gospodarstwie w pobliżu miejscowości Rosenfeld ukryli się w piwnicy domu robotników przymusowych. Usłyszeli żołnierza pytającego jakiegoś mężczyznę, czy w zagrodzie są Rosjanie. Ten mruknął niezrozumiale. Za chwilę kule zaterkotały po dachu. Gertruda i żołnierze poddali się. Zostali pojmani przez grupę Polaków dowodzoną przez rosyjskiego oficera. Pod strażą udali się do obozu w pobliskiej wiosce.

Podczas postoju na zatankowanie benzyny Gertruda zwróciła się do oficera z prośbą, czy może wrócić do domu, bo mieszka w pobliżu. Oficer odburknął: „Byłaś tak długo z żołnierzami, teraz pójdziesz z nimi do niewoli”. Ale inny Rosjanin dał jej do zrozumienia, że może uciec. Tak też uczyniła. Gertruda przenocowała jeszcze u znajomych w tej wiosce i po ośmiu dniach tułaczki wróciła do domu.

Kwiecień–maj 1945 roku

Emmie udało się pogrzebać poległych żołnierzy (dwa wielkie groby w pobliżu zagrody z blisko 80 ciałami) i umieścić rannych w lazarecie.

Gertruda znalazła w domu fotografię jednego z rannych, postrzelonego w głowę Kuno z Badenii. Odpisał, przeżył.

Mimo wydarzeń wojennych, plądrowań i grabieży Emma Leistikow z Gertrudą i panią Simon, na której pomoc zawsze można było liczyć, oraz sąsiadami wyszły

na wiosnę w pole posadzić ziemniaki. Emma powiedziała: „Obojętnie, czy to pod Polakami, czy kimkolwiek innym, kartofle będą zawsze potrzebne”. Do uprawy pozostało jeszcze około dwóch morgów w rogu, czekały na nawóz i kartofle. Do rozproszania nawozu użyto złapanego konia i drugiego z sąsiedztwa.

Przesiedleńcy

25 maja 1945 roku

Rano dwóch Polaków, którzy przybyli na jednym rowerze, kręciło się w pobliżu gospodarstwa. Interesowali się koniem. Po jakimś czasie zażądali, żeby Emma jednego z nich zawiozła do lekarza, bo nie mógł iść dalej ani jechać na rowerze. Emma bała się odmówić. Załadowała rower na bryczkę i pojechała z Polakiem. Po pewnym czasie kazał jej wysiąść. Kiedy odmówiła, polecił jej jechać koło spalonej podczas działań wojennych zagrody Hermana Rusacha. Tam zwałił Emmę z powozu. Padły dwa strzały. Ktoś, kto je usłyszał, przybiegł i ujrzał martwą matkę Gertrudy leżącą na kupie gnoju. Polak uciekł z koniem i bryczką. Udało się jeszcze – przypuszczalnie z pomocą superintendenta Luederwalda (pastora z mariackiej parafii – przyp. Z.Cz.) – zdobyć trumnę dla Emmy. Ale wszyscy, z Gertrudą i dwiema starszymi kobietami włącznie, nie zostali dopuszczeni do udziału w pogrzebie.

Maj 1945–marzec 1946

Po śmierci Emmy gospodarzkę zajęła ośmioosobowa rodzina polska – „dla ochrony Gertrudy”. Płądrowali i szukali rzeczy, które mogliby spieniężyć. Gertruda musiała dla nich ciężko pracować i równocześnie bronić się przed nękaniami ze strony głowy rodziny. Czasem pani Simon starała się ją chronić. „Stary” – tak powszechnie go nazywano – z upodobaniem szkanował Niemców ze Świdwina, którzy próbowali w pobliskich wioskach zorganizować sobie jakąś żywność. Kiedy przechodzili obok „jego” domu, zabierał ją z całą bezwzględnością.

Gertruda nie mogła już dłużej wytrzymać tego nękania. Nocą 3 stycznia 1946 roku niepostrzeżenie (a padał śnieg) wymknęła się z gospodarstwa. Poprosiła o gościnę zaprzyjaźnioną rodzinę Lingelbachów. On

był nauczycielem jej brata Dietricha w szkole przy Glasenappstrasse, u wejścia do miasta (dzisiejsza Wojska Polskiego – przyp. Z.Cz.). „Szkoda, że nie podpaliłam stodoły” – mówiła o swojej ucieczce. Miała ze sobą trzy książeczki oszczędnościowe na sumę 2 tysięcy marek Rzeszy, które ocalały po pierwszych płądrowaniach domu, i uszyty z ręcznika plecak z osobistymi rzeczami.

Kiedyś Gertruda pomagała sąsiadce przez cały dzień, gdy ta szła między innymi dla „jej” Polaków. Zjawiała się tam pewna Polka. Gertruda błyskawicznie zniknęła na balkonie, jednak została rozpoznana. Opuściła natychmiast mieszkanie rodziny Lingelbachów i uciekła do przyjaciółki Waltrand Kissling. Krótco potem do krawcowej przyszli „jej” Polacy i zabrali ją na komendę. Miała szczęście, musiała tylko uporządkować skonfiskowane przedmioty z jej mieszkania.

Do nowej kryjówki, u garnarza Dettmanna (Drawska 35 – przyp. Z.Cz.), dostała się z pomocą swej przyjaciółki Trautjen. Tu mieszkali ona z matką, a także polski oficer z kochanką. Trautjen wtajemniczyła oficera, który wyraził zgodę na zamieszkanie z nimi Gertrudy. Przyjaciółki spały razem na sofie. Inne kobiety w willi Dettmanna pracowały w mleczarni i mogły codziennie zabrać z sobą do domu masło i mleko, tak że nikt w domu nie musiał głodować.

Zdun i garnarz Dettmann miał w tym czasie sporo roboty – naprawiał także piec w obozie zbiorczym (na dzisiejszej Katowickiej, po wojnie POM – przyp. Z.Cz.). Gdy nowy transport miał jechać na Zachód, za jego pośrednictwem Gertruda znalazła się na liście i musiała tylko jeden dzień przed odjazdem zgłosić się do obozu. Bała się ogromnie, że „jej” Polacy nie odpuszczą i będą polować na nią podczas długiego, czterokilometrowego marszu wysiedleńców z obozu przez miasto na dworzec. „Modliłam się o złą pogodę na następny dzień”. I rzeczywiście 3 marca była zawieja śnieżna, a Gertruda weszła niezauważona do wagonu towarowego z dachem. Ku jej radości wkrótce stanęła przed nią jej przyjaciółka Trautjen, która przyniosła plecak wypełniony żywnością. Tak Gertruda opuściła swoją ojczyznę... opracował Zbigniew Czajkowski

Zbigniew Czajkowski – świdwiniianin, emerytowany strażak, autor wielu tekstów o przed- i powojennej historii miasta publikowanych w miejscowej prasie. Uhonorowany przez Ambasadę Izraela i Żydowski Instytut Wydawniczy dyplomem za ratowanie zabytków kultury żydowskiej oraz Medalionem Rudolfa Virchowa. Inicjator budowy lapidarium na cmentarzu poewangelickim upamiętniającego przedwojennych mieszkańców miasta.

ZUZANNA PO NIEMIECKU

O możliwości wydania serii książek o przygodach małej detektyw Ani Wood autorstwa **Zuzanny Kawy** w niemieckiej wersji językowej rozmawiały w Łysomicach **Halina Marszałek** i **Aleksandra Dedońska-Szulc** z Frankfurtu. W rozmowie uczestniczyli także **Janek Miao** z Pekinu oraz **Bronisław Ptaszyński**, znany toruński deweloper. H.M.

SPOTKANIE W TEATRZE

Zachwycona występem swej przyjaciółki **Grażyny Barszczewskiej** w wyczerpującym spektaklu *Niezatańczone tango*, przygotowanego według jej scenariusza, była prezes **Halina Marszałek**. E.W.

Z ARTYSTKAMI O CHINACH

W czasie wizyty w siedzibie Time Marszałek Group **Ewa Skonieczka**, dyrektor Młodzieżowego Domu Kultury w Toruniu, oraz prof. **Anna Bochenek** z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy omawiały z redaktor **Karoliną Targus** możliwość zorganizowania przez TMG wyjazdu studyjnego dla dwojga artystów do Hefei, stolicy prowincji Anhui. K.G.

UNIwersYTET ROZWIJA WSPÓŁPRACĘ Z CHINAMI KONFERENCJA W SEJMIE

Z krótką wizytą w Toruniu gościli uczeni z Uniwersytetu w Kantonie. Byli wśród nich profesorowie: **Chen Yanhui**, **Huang Luyang** i **Cang Yu** oraz dr **Mao Yinhui**. Efektem dotychczasowej współpracy z UMK było podjęcie studiów w Toruniu przez grupę kilkunastu studentów kantońskiej polonistyki. Chińscy goście wyrazili również gotowość nawiązania współpracy wydawniczej z Marszałek Publishing Group. Po zakończonych rozmowach prorektor UMK prof. **Wojciech Wysota** podjął delegację obiadem, w którym uczestniczyli również: prezes **Adam Marszałek**, dr **Maciej Szatkowski**, dr **Adam Kola** oraz dziekan Wydziału Filologicznego prof. **Przemysław Nehring**.

Już po raz dziewiąty odbyła się konferencja, której głównym tematem w tym roku była ochrona praw człowieka w Europie oraz w Australii i Oceanii. Na kolacji powitalnej w restauracji Awangarda uwieczniliśmy uczestniczących w niej prodziekana Wydziału Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego prof. **Leszka Wiczorka**, prezes **Halinę Marszałek**, prof. **Sabinę Grabowską** z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz pomysłodawcę i głównego organizatora cyklu konferencji prof. zw. dr. hab. **Jerzego Jaskiernię**, dyrektora Instytutu Prawa, Ekonomii i Administracji UJK i członka Komitetu Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk. Obrady plenarne odbywają się od kilku już lat w gmachu Sejmu RP.

Z.K.

PANIE PREZES NA ŁAWECZCE

Dużo czasu spędzają ze sobą pani **Joanna Marszałek-Kawa**, prezes naszej oficyny wydawniczej, oraz jej dwie zastępczynie – **Zuzanna** i **Marianna**. Niestety naszemu paparazzi nie udało się ustalić, co było tematem rozmowy na ławeczce.

A.M.

WIZYTA PROFESORA I DOKTORÓW

Z propozycją opublikowania dwóch książek autorstwa wypowiedzianych przez siebie doktorów przybył do Wydawnictwa wybitny uczony prof. dr hab. **Wojciech Polak**. Powstałe na podstawie prac doktorskich **Jakuba Kufela** i **Przemysława Ruchlewskiego** książki poświęcone zostały omówieniu zróżnicowania programowego KOR i ROPCiO oraz działaniom władz państwowych wobec Kościoła katolickiego w Toruniu i okolicznych parafiach w latach 1956–1990. Edycja obu prac została zaplanowana na wrzesień tego roku.

I.N.-B.

ECHO
Świdwina

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87–100 Toruń, tel. 56 660 81 60, 56 664 22 35
fax: 56 648 50 70, e-mail: iwona@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl/echoswidwina/
Adres Redakcji: „Echo Świdwina”, ul. 3 Marca 25, 78–300 Świdwin, tel. 512 325 892
Druk: Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87–148 Łysomice, tel. 56 659 98 96

Redaguje kolegium w składzie: Elżbieta Wielgosz (redaktor naczelna), Iwona Nadolska-Bartosiak (z-ca redaktor naczelnej), Karolina Targus (redaktor prowadząca), Krzysztof Galus (redakcja techniczna), Szymon Gumienik, Paweł Jaroniak, Kuba Łączkowski, Joanna Marszałek-Kawa, Grzegorz Szczepański, Patryk Wawrzyński

Wydawnictwo
Adam
Marszałek